

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik V., šte. 22.
Četrtna številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasi Kmetko-delavske zveze.

Stane letno 48— Din, mesečno 4— Din.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Celje,
Strossmayerjeva ul. št. 1. I. nadstropje.

Državna licejska knjižica 3.
9.

v Ljubljani 1.

za inozemstvo 30 Din.

Oglaš: prostor 1×65 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer
se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Birokratizem.

Ljudje, ki se bojijo reda v naših organizacijah, so vsak čas pripravljeni razlagati, da je naš red neumnost. Ko smo dokazali, da vladajo tudi pri socialistih samo posamezniki, če reda ni, so govorili, da tak red ni mogoč. Ko smo red vendarle uvedli, čeprav s težavo, ker so nam stari bogovi na vsak korak metali polena pod noge, so začeli ta red imenovati birokratizem, da vzbudijo proti njemu sovražstvo. Tudi s tem so marsikje dosegli uspeh, kajti v resnici je dobivalo tajništvo vsak dan več moči in delavstvo, ki na red ni bilo navajeno, je to moč mnogokrat prav neprijetno občutilo. Mnogokrat so prišli v tajništvo razni sodrugi in zahtevali to in ono; tajnik jih ni poznal, pa je zahteval izkaznice. Če izkaznice ni bilo, je rekel, da ima mnogo dela z organizacijami, da ne utegne delati za neorganizirane.

Seveda je to neprijetna stvar, posebno za organizirane, ki so samo po nerodnosti pustili izkaznico doma. Če so to povedali, je pogledal tajnik v zbirke, in če je našel vse v redu, je bilo dobro. Toda mnogo organizacij ni obračunalo o pravem času, pa je rekel, da tam organizacija spi. Ali pa ni bilo članskega imenika, potem seveda ni mogel najti, če je prosilec organiziran ali ne. Marsikdo je šel jezen iz tajništva, pa drugače ni moglo biti. Če bi imelo tajništvo dolžnost delati za vse, razgovarjati se po dolge ure z vsakim, ki bi prišel, potem bi moralo imeti uradnikov in prostorov kakor pokrajinska vlada, ne pa da se mora z uredništvom in upravništvom »Napreja« stikati v dveh sobah in delati s tistimi rokami, ki imajo že z »Naprejem« posla več nego dovolj.

Kdorkoli je odšel jezen, vsak je moral v srcu priznati, da imamo prav, in da se mu godi krivica samo zato, ker se je začela centrala držati reda prej, nego krajevne organizacije. Če je bil kaj vreden, je jezo požrl in začel doma delati na to, da se uredi domača krajevna organizacija — potem se ni mogel gotovo nikdar več pritoževati, da ima tajništvo »preveliko moč in oblast«. Marsikateri izvrstnega zaupnika smo pridobili na ta način, marsikatera organizacija je začela delati red zaradi kakšnega podobnega slučaja, tisti pa, ki se zaradi resnice jeze, bodo prej ali slej tudi spoznali, da brez reda ni socializma. Od Novega leta objavljamo sproti organizacije, ki obračunajo. Vsak zdaj že doma lahko ve, ali mu sme tajnik pokazati vrata ali ne — torej že vsak delavec lahko uvidi, da moč tega »birokratizma« ne leži v pisarni niti v knjigah, niti v osebah tajništva, ampak v tem, da to tajništvo ve, katere organizacije in kateri člani imajo besedo, in da se mu na vse druge »socialiste« ni treba prav nič ozirati, ker bo dajalo odgovor samo rednim organizacijam.

Pač pa imajo birokratizem tisti, ki ga nam očitajo. To so bile predvsem vse tri struje starih socialistov, ki jih že ni več: Kristanovci, Prepeluhovci in Kocmurjevci. Prvi so odšli k demokratom in jim noben delavec ne sledi več, kajti če je izobrazba še tako majhna, prav vsaka zadostuje za spoznanje, da bančni ravnatelj ne more biti delavski zaupnik. Samo v konsu-

mih imamo še par Kristanovcev, pa ne zato, ker verujejo Kristanu, ampak zato, ker se boje njegovega zlata. Prav tako so mrtvi Prepeluhovci. Prepeluh sam se ne upa v politiki niti kihnuti, njegov »Avtonomist« je pa postal zakoniti list, ki živi od Blasnikove tiskarne in klerikalnih inseratov, organizacije pa nima za seboj prav nobene, kvečjemu če kakšna Marijina bratovščina na skrivnem zanj moli. Kocmur je ime! samo v zaspani Ljubljani organiziranih nekaj uslužbencev bolniške blagajne in dva advokata, po državno-zbornskih volitvah se je pa še ta »organizacija« razšla, »Zarja« pa je šla h komunistom, ki imajo zelo zdrav želodec, da so se združili z njo. Tako ni od vseh treh struj nikjer več ne duha ne sluha. Tisti pa, ki so te struje podpirali zaradi nereda, ker so pri neredu lahko delali po svoje, tisti so marsikje še ostali vsaj po imenu »socialisti«. Ker pa socializma brez organizacije ni, so na razvalinah prejšnjih struj ustanovili novo strujo in za to izmislili lepo ime, ki naj preslepi delavstvo. Začeli so izdajati »Rdeči Prapor« in kmalu nato so ustanovili »Oblastno organizacijo SSJ« za ljubljansko (ali kranjsko) oblast, prav tako, kakor so Mariborčani ustanovili svojo »Oblastno organizacijo SSJ« za mariborsko (ali štajersko) oblast, malo pozneje pa so združili »Rdeči Prapor« z »Enakostjo« in obe oblastni organizaciji tudi, tako, da so zdaj vsi socialisti Slovenije združeni pri njih, pri nas pa pri »Pokrajinski organizaciji SSJ« da je ostal samo »birokratizem« in »Naprejevo radikalno pisanje«.

Kako je pa v resnici? Birokratizem pomeni vlado pisarne in tistih, ki v pisarnah sede, birokratov. Imena naših članov načelstva in pokrajinskega odbora pozna vsa Slovenija, ker je javno čitala, kdo je bil izvoljen in kdo je volil. Kdo pa ve kaj o načelstvu »Oblastne organizacije SSJ« za ljubljansko oblast? Kdo ga je izvolil in kdo je izvoljen? Kdo ve kaj o mariborskem oblastnem načelstvu? V Ljubljani vlada pisarna, v Mariboru vlada pisarna. Pa niti tega ne vemo, nad kom vlada in kdo bo to vlado nadzoroval, še do danes ne vemo za nobeno organizacijo, ki bi se bila tema združenima oblastnima organizacijama priključila, razen Čobalove. V Ljubljani Korun, v Mariboru Golouh, pa konec. Še pri Konsumu je boljše, tam so v načelstvu samo štiri petine iz pisarne in vsaj ena petina ni pisarniška. Tudi v Mariboru je vsaj po imenu nekaj bolje, organizacij svojih pa še zdaj nečemo objaviti, najbrž jih je preveč, da bi vzele preveč prostora.

Taki »socialisti« očitajo nam birokratizem! Nam, ki imamo načelstvo iz sodrugov, delujočih po raznih krajih Slovenije, pisarna ima pa v njem samo en glas, tajnikov namreč. Pa birokratično sitnost nam očitajo, češ, da smo s svojo sitnostjo vse »stare« sodruge iz stranke spodili in tudi to nam očitajo, da nas je malo! Če je njih več, kar objavijo naj, koliko jih je in kje ter kdo so, pa bomo videli, katerih je več.

S svojim nesocialističnim delovanjem so vzeli proletariatu vero vase in v svojo zmago, mi smo mu vrnili to vero in organizacijsko delovanje smo poživil, da ga je danes več nego

kadarkoli poprej, pa vendar hočejo nam naprtiti, da smo proletariati razbili! Priznati jim moramo, da nam v tem precej otežkočajo napredek, da le počasi rastemo in da se moramo boriti za vsakega novega člana posebe. Toda kakor jim priznavamo, da so zmogni metati nam polena pod noge, prav tako smo jim tudi hvaležni, da nam jih mečejo. S tem nam dajejo pravico, da govorimo tako jasno in da si bo proletariati dobro ogledal tiste nove organizacije, ki bodo zdaj morebiti pri njih rasle kakor gobe po dežju. Ko bo organizacija po njihovem pravilniku toliko močna, kolikor bo prodala znamk. Glanzmann v Trzinu bo kupil par sto znamk, pa bo imel ar. Korun na kongresu glasove par delegatov »močne tržiške organizacije«. Delavstvo v Trzinu in Mariboru, pa tudi po drugod, bo začelo zaradi teh razmer šele prav spoznavati in ceniti vsebino knjižice, ki si jo vsak lahko kupi za 4 Din: »Program in pravilnik SSJ«. Iz tega pravilnika bo vsak spoznal, kaj in kje je birokratizem.

Zase, ali za družbo?

Poznamo sodruga, naročnika »Napreja«, ki že dva meseca premišluje, ali bi obdržal »Naprej« še dalje ali ne. Naročnina se mu namreč zdi previsoka. Čuden je ta človek. Dohodke ima sicer precej slabe, toda v razmerju z drugimi proletarci bi lažje plačeval trikratno naročnino, nego kak drug enkratno. Pa vendar premišluje in še premišluje. Kdo ve, če je tudi takrat toliko premišljeval, ko se je odločil 1. maja, namesto na shod v svojem kraju, napraviti daljši izlet n. pr. iz Ljubljane na Jesenice, na Binkoštno praznike pa kar še malo dalje. V oba ta dva kraja stane samo vožnja skoro 2-krat toliko kakor mesečna naročnina »Napreja«. Pa vseeno pri odločitvi za izlet ni bilo treba toliko premišljevanja, kakor ga je treba za odločitev, ali ostane naročnik »Napreja« ali ne. Nismo nevoščljivi in toliko nazadnjaški, da bi ne prevoščili proletarcu lep izlet v naravo, potrebno je to, in vsak proletarec je dolžan preskrbeti si pravico in možnost od tega. Toda ne samo sebi, tudi svojim sotrpinom mora pomagati k temu. Zato mora vsak v sedanji družbi biti zadovoljen z manjšim izletom! Tudi na Šmarni gori je dober zrak, pa zastoj! To velja zlasti tedaj, kadar premišluje, ali bo lahko plačal naročnino za »Naprej« ali ne. Če se odreče velikemu dragemu izletu, je samo on sam prikrajšan, pa ne za veliko, če se odreče »Napreju«, bo prikrajšana njegova in njegove okolice zavednost in izobrazba, pa ne za malo, povrh pa vsak, kdor ne podpira s svojim prispevkom organizacijo in njenega tiska, škoduje vsej družbi in tudi sebi kot članu te družbe. Kdor tega ne razume, je nezaveden, kdor pa razume a ne izpolnjuje, ta je kapitalističnih nazorov, čeprav je po svojem delu in jelu proletarec.

Tedenski pregled.

Sobota 19. maja: Otvoritev mednarodne konference socialističnih žena v Hamburgu. V istem času zborujejo buržujske žene v Rimu. Poročila o tem

zadnjem kongresu vedo mnogo povedati, kako se gospe dobro oblačijo, pijo in jedo in kakšna mnenja imajo o splošni volilni pravici. To je vse, s čimer hoče meščansko ženstvo preobraziti suženjsko življenje svojega spola.

Nedelja 20. maja: Radić govori v Zagrebu. Hud poper za radikale. Njegovo grožnjo, da pride z vsemi svojimi poslanci v Beograd in razbije vlado, so ji nemudoma sporočili. — V Zagrebu kongres Saveza železničara Jugoslavije. — V Hamburgu zadnja konferenca dunajske internacionale, ki odloči pristop v zedinjeno internacionalo.

Ponedeljek 21. maja: Seja min. sveta razpravlja o Radićevem govoru. Vlada stoji pred novo krizo. Govore o rekonstrukciji in novih ministrih. — V Pragi otvoritev mednarodne parlamentarne konference, katere se udeležijo 20 parlamentov. Nemčija in Rusija nisto zastopani. — V Avstriji kongres češkoslovaške socialdemokratske stranke. — V Hamburgu otvoritev svetovnega socialističnega kongresa za zedinjenje obeh socialističnih internacional. Podrobnejša poročila v »Napreju«. — Konec kongresa socialističnega železničarskega Saveza v Zagrebu. — V Ptuj so napadli orjunaški junaki Nemce, ki so ta dan imeli pevski koncert. Poslanca Schauerja so s kamenjem težko ranili.

Torek 22. maja: Seja narodne skupščine, na kateri obravnavajo razveljavljenje nekaterih demokratičnih mandatorov. — Dr. Peleš je poročal o svojem potovanju v Zagreb, češ, da je bilo to čisto privatnega značaja. Trdovratno pa se vzdržuje mnenje, da je hotel le obnoviti pogajanja z Radićem. — Skoro vsi belgrajski profesorji so podali ostavko na državno službo. — Boljševiki so poslali v Varno bombe in orožje. Bolgarska vlada je vse zaplenila in agente, ki so spremljali transport, zaprla. V vsej Bolgariji nove aretacije komunistov.

Sreda 23. maja: Konec razprave o poročilu verifikacijskega odbora. Nekaj mandatorov je izpremenjenih. Za okrožje Maribor — Celje je obdržal mandat dr. Korošec, za ljubljansko je vpoklican posestnik Jos. Nemanič. — Monopolska uprava je zopet podražila tobak in zvišala monopol na papirčke in žveplenke. — Komunisti Cesarec in Vujović, ki sta se pravkar vrnila iz Rusije, sta obsojena v Zagrebu na tri mesece zapor. — Na Angleškem je odstopil ministrski predsednik Bonnar Law. Novo vlado sestavlja dosedanji zakladni minister Baldwin. — Ker Amerika ni priznala sovjetske vlade, je ta ukinila ameriški konzulat v Vladivostoku. — V Dortmundu nova vstaja komunistov. Na njihovi strani mnogo ranjencev, na policijski strani pa nič. — Boljševiki dolže v svoji noti Švico odgovornosti za umor Vorovskega. — Kongres ameriških socialistov v New-Yorku zahteva od vlade izpustitev političnih jetnikov, sovjetski pa očita preganjanje ruskih socialistov. — V Parizu mednarodni poljedelski kongres. — Alija Riza bega, bivšega turškega ministra in vojaškega poveljnika je neki karabiner v Carigradu ustrelil. — Hamburški kongres sprejme statut za zedinjeno internacionalo.

Četrtek 25. maja: Ministrski svet je razpravljal o proforskem gibanju

in sklenil, da demisije ne bo sprejel. Minister Trifunović bo iznova začel študirati profesorsko vprašanje. Tudi univerzitetni belgrajski profesorji so se izjavili solidarni s srednješolskimi.

— V Bolgariji se komunisti in meščanski opozicionalci z makedonstvujušimi z orožjem upirajo. Prvotne vesti o revoluciji so zelo pretirane. Bivši finančni minister Stambulijskega kabineta Turlakov radi poverbe drž. denarja aretirani. — Nadaljevanje jugoslovansko-italijanskih pogajanj se »obeta«, ker je naša delegacija odpotovala v Rim.

— Baldwin in Mussolini si telegrafično prisegata večno ljubezen. — V Varšavi atentati na redakciji nar. demokratskega lista in organa zmerne levice. — Iz Zagreba je policija za eno leto izgnala dva orjunaška in enega hrvaško-nacionalnega prenapeteža, ki so ljudstvo hujskali na medsebojne poboje. Poincarejeva vlada je odstopila, ker senat ni hotel odobriti obsodbe komunističnih voditeljev. Demisija ni sprejeta. — Komunisti uprizarjajo s francosko pomočjo poboje in vstaje v Poruhrju. Dva milijona delavcev stavkajo za mezdo, pa mislijo komunistični pastirji, da bi se dalo tukaj kaj volne natriči za svojo uporabo. Delavstvo komunistom ne sledi razen malenkostnih izjem. — Rusi pristajajo na angleške zahteve.

Petek 25. maja: Radikalni klub je razcepljen v dva tabora: eden je za revizijo ustave, drugi je proti. Minister za agrarno reformo Krsta Miletić je že moral odstopiti. Odstopil bo najbrže tudi Lazica Marković. — V Mariboru so izvršili že drugo smrtno obsodbo v letošnjem letu. Znamenje, kako hitro napredujemo. — Trocki zahteva novih vojnih kreditov. — Ministrski svet odobri novi vojaški zakon, po katerem bo moral biti človek žrtev jugoslovanskega militarizma od 21. do 50. leta. Oficirjem so neznansko zvišali plače. — Novo angleško vlado tvorijo z izjemo Bonnarja Lawa prejšnji mošje. — Amerika se je odrekla odškodninskim zahtevam do Nemčije. — V Parizu zboruje kongres za socialno higijeno. — Zadnji dan Hamburškega kongresa. Izvoljen je že izvrševalni odbor.

Sobota 27. maja: V narodni skupščini prisegajo narodni poslanci. Izvolili so radikalca za skupščinskega predsednika, Jovanovića. — Švicarska vlada odklanja odgovornost za umor Vorovskega. — Ker je pri nas milijonov preveč, jih bomo oddali 60 v Švico za kovanje niklastega drobiža, namesto dogovorjenih 25. To je zasluga bivšega demokratskega finančnega ministra.

II. vsedelavski zlet

se bo vršil 1. julija 1923. v Mariboru. Za danes objavljamo spored:

30. junija ob 4. popoldne zborovanje delegatov vseh Delavskih telovadnih enot »Svobode«.

1. julija: nastop vseh Delavskih telovadnih enot. Od 7. — 9. sprejem gostov, nato pohod skozi mesto na Glavni trg in potem v Ljudski vrt, kjer bo glavna skušnja. Ob 12. skupni obed. Ob pol 3. koraka vse članstvo in naraščaj na slavnostni prostor Ljudski vrt, kjer bo slavnostni nagovor. Ob 3.: nastop naraščaja: a) proste vaje, b) orodne vaje, c) igre. Ob 4.: a) nastop članic: proste vaje z godbo, b) nastop članov: proste vaje z godbo. Ob 5.: a) nastop članic: orodne vaje, b) nastop članov: orodne vaje. Ob 6. zaključna skupina vseh odsekov. Od pol 7. dalje: prosta zabava. Ob pol 9.: koncert pevcev.

Vse organizacije SSJ in KDZ v krajih, kjer ni podružnice »Svobode«, naj zbirajo priglase udeležencev za II. vsedelavski zlet v Mariboru, in naj sporočijo potem do najpozneje 20. jun. skupno število centrali »Svobode« v Ljubljani, Židovska ulica 1, ki bo preskrbela izkaznice za polovično vožnjo ter hrano in stanovanje. Člani »Svobode« naj se priglasiyo pravočasno vsak svoji podružnici.

Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ v Celju.

**Pridobivajte
»Napreju« naročnikov!**

Politične vesti.

* V naše progresivne strankine prispevke se je zadržal »Glas svobode«. Razumemo: gosposka pena, ki služi za pastirja največjim revežem med reveži po duhu, našim komuncem, ne bi rada videla, da bi morali žrtvovati za svojo »proletarsko« stranko tisti več, ki več imajo, temveč bi morali breme nositi tisti, ki imajo malo ali nič. Čemu bi jaz vzdrževal, si misli tak pastir, ko bi morali reveži zato, da jim ob priliki kako neumno povem in še neumneje napravim, mene vzdrževati? Z odklonitvijo progresivnega strankinega davka pa meri neodvisna frakcija še na nekaj drugega, še hujšega: postavila se je proti stališču, da mora biti buržoazija v prehodni dobi, dokler ne dosežemo socialno pravičnega reda, kot nositeljica dobičkov tudi nositeljica davčnih bremen. Današnji sistem zagovarja temu nasprotno »pravo«. Še ni dolgo, kar se je med nami oživitvorila ideja progresije, pa v tem kratkem času smo dosegli tudi od buržoazije toliko, kolikor ves »komunizem« z vso svojo »radikalnostjo« skupaj ne. Jasnó: buržoazija je bila od svojih fraz in človekoljubnosti na jeziku postavljena pred dejanja, ki jih ni mogla zavrniti, če se ni hotela popolnoma pokopati. Tako smo jo polagoma primorali, da je začela bič, ki ga je proti nam vihtela, obračati tudi proti sebi. V tem za buržoazijo kritičnem času pa ji gre »Glas svobode« z vso svojo družbo za zagotovitev mandatov in mehkih sedežev na pomoč! Ne bo nič zaleglo. Tukaj na Slovenskem izvršuje vsakdo brezupen samomor nad samim seboj, ki zagovarja sistem, po katerem naj nosi proletarijat ves jarem, buržuji pa nič. Tudi komunci, preprosto ljudstvo, niso več tako neumni, kakor so bili svoj čas, da bi hoteli čez drn in strn za ljudmi, ki dajejo buržoaziji vse pravice v roke. Čeprav so še danes največji reveži med reveži po duhu vendar bodo prenehali biti to. Mi pojdemo tudi k njim odpirati jim oči. Gosposka pena pa bo v njihovih vrstah prav tako posneta in vržena na buržujsko gnojnico, kakor je bila tista pena, ki je osmrajala naše vrste.

* Muslimanski klub, ki te dni seja, je baje čisto pretrgal vsake zveze s federalističnim blokom in si hoče odslej sam predpisovati svoje zadržanje. V njem je velika razdvojenost, ker ne ve, kaj bi: z vlado ali proti vladi. — Ista razdvojenost je tudi v radikalnih vrstah, ki ne vedo, kaj bi: še z Radičem ali pa že proti Radiču. V taki razdvojenosti na vseh koncih in krajih gospodje ne pridejo do nikakega dela. Še do ostre izjave o svojem stališču ne. Deklaracija, ki jo hoče vlada šele v petek podati, pravijo, da se sploh ne bo dotaknila političnega vprašanja. E, ni prijetno biti buržujska stranka ne, to je stranka, v kateri se drug ob drugega lomijo osebni in žepni interesi voditeljev. Radikalce zanima zaenkrat samo rekonstrukcija vlade, ki jim dela velike preglavice. Pašić ne ve, kaj bi, ker — tako pišejo — »zahteva vsaka pokrajina v vladi svojega zastopnika«, za vse pa je premalo ministrstev. Haha — »pokrajine«... Ali ste kdaj slišali, ljudje božji, o posameznikih, o voditeljih, ki jim je čudno ime »pokrajine«!

* Uprava glavnega saveza državnih nameščencev je vladi izročila ultimatum, v katerem zahteva takojšnjo rešitev vprašanja draginskih doklad. »Če ne, se bodo napravili potrebni koraki«, kakor že slove znana fraza. Ultimativ je bilo že dosti, že preveč, da jih danes že noben pes več ne povoha. Kaj če bi enkrat tiste preklicane korake napravili pred ultimati?

* Štirje voditelji bolgarskih komitašev so se s svojimi četami predali našim oblastim.

* Nemški industrialci so predložili vladi spomenico, v kateri pravijo, da bi nemško gospodarstvo (in sicer sploh vse kapitalistično gospodarstvo, ne samo njegova industrija panoga) moglo prevzeti garancijo za izplačilo 500 milijonov zlatih mark vojne odškodnine letno in sicer za dobo 30 let. Od tega odpade na industrijo samo 40 odstotkov. — Na prvi pogled ti kar zaslepi oči: dobičkarstvo nudi prstovoljno v rešitev države 500 milijonov zl. m. letno! Neverjetno! Ampak stvar

si je treba pobližje pogledati. Treba vedeti, na je to komaj — če se ne motimo — tretjina tistega, kar bi morala Nemčija pograti v nenasitno žrelo zapadnega imperializma vsako leto, če ta pristane na nje predlog. Dve tretjini bo moralo torej nositi do mozga oglođano ljudstvo, ki ima od takozvanega »narodnega premoženja« samo ficke, dočim dobičkarstvo milijarde, z davki in drugimi prijetnostmi, ki jih kako izkoriščano ljudstvo mora uživati. Potem je treba pomisliti, da je tole garancija, o kateri še ni rečeno, da je resna. Če nič ne velja, kakor je pri kapitalizmu navada, potem bo moralo še ta del vsaj deloma prevzeti ljudstvo nase. Potem treba pomisliti, da ni teh 500 milijonov noben denar, ki so si ga gospodje sami zaslužili, temveč da ga jim je, ko so lenobo pasli, nanesla na kup delavčeva roka — torej je to pravzaprav že denar, ki ga plača ljudstvo in nobeno podjetništvo in dobičkarstvo. Končno pa še moramo vedeti, da zahtevajo industrialci za svojo velikodušnost take notranje gospodarske reforme (baš pri izpremembi davkov izkoriščanim slojem na škodo, pri kontroli, osemurniku in še sto drugih zahtev), take reforme, da bi v Nemčijo uvedle zopet čisto preprosto socialno roparstvo, kakor je bilo v najhujših časih človeške zgodovine. Tak je kapitalizem v službi »domovine«. Take so roparske zveri v človeški podobi. Vse, kar se na prvi pogled zdi pri njih lepo, se pod kritičnim očesom zdobi v pesek, prah, blato in gnoj.

* Komunisti nadaljujejo v Poruhrju strelne vaje, Francozi pa ropanja in anektiranja.

* V Parizu so podpisali dogovor o novi podonavski komisiji in njenem delokrogu. V nji sedijo zastopniki podonavskih držav.

* Nova angleška vlada hoče rešiti nemško vprašanje. O tem bodo lordi sedaj cele mesece govorili, da »hočejo«, kakor so prej cele mesece samo žveplali, da istotako »hočejo«. Kaj prav za prav hočejo, zakaj, kako, kdaj, odkod, kam itd., tega iz grmade puhlih govoranc, ki jih vsak dan znova kopičijo, ni mogoče razbrati. Menda na to njih volti možgani tudi nikoli niso pomislili. Tako je tudi pri nas. Ljudstvo pa trpi dalje! Nad ljudstvom vlada fraza, fraza, fraza in požrešnost, brez konca in kraja. In ljudstvo se ne zgane. Ne plane enkrat kvišku, da požene od prvega do zadnjega vse v frazomaniji opite in nasičene bedake.

* Turki so začeli demobilizirati.

* Novo poljsko vlado vodi Witosz.

Dnevne vesti.

d »Zidam hišo!« Nekje je delavec, ki si je s trdim delom pripomogel toliko, da si lahko zdaj hišico zida. Ta delavec je bil pa takrat, ko je štedil in shranjeval za hišico, naročnik »Napreja«. Ko je pa kljub izdatku za naročnino prištedil toliko, da lahko začne hišico zidati, je pa »Napreju« odpovedal, češ: »zidam zase«. Ali ima morebiti zdaj že občutek, da spada med varuhe zasebne lastnine? V tem slučaju je prav, da je odpovedal »Napreju«. Zdi se nam pa, da ni nič nečastnega, če ostane proletarec v proletarskih vrstah tudi takrat, ko si je napravil boljše razmere, če si jih je seveda napravil na pošten način. Zavednim proletarcom se gotovo gabi, če neha socialist biti socialist, kadar misli, da se mu zdaj že dovolj dobro godi. Pravijo, da tak sploh nikdar ni bil socialist! Zato naj si vsak tak zapomni, da povzroči nezavednost delavstva na političnem polju lahko take razmere, da človek tudi v lastni hišici ne bo zadovoljen, ker ne bo mogel izhajati. Koliko delavcev ima dandanes svoje stanovanje »zastonj«, ker so hišniki, ali pa skoro zastonj, ker plačujejo samo po 100 K na mesec, pa vendar stradajo! Lastno stanovanje je lepa in koristna stvar, toda življenje si bodo pa delavci tudi potem morali šele zaslužiti. Sicer pa — gorje bajtarjem! Kdor bajte nima, gre lahko s trebuhom za kruhom, kdor jo pa ima, je priklenjen na najbližjo tovarno in dela kapitalistu rajši na pol zastonj, nego da bi ležal gladen v svoji bajti...

Gospod Valentin Vrhunec, član načelstva »Konsumnega društva za Slovenijo«, je v nedeljo 20. t. m. v Črni o meni lagal, če je res tako go-

voril, kakor poročajo zaupniki. Prosim ga, naj govori take stvari takrat, ko bom jaz zraven, ali pa naj jih napiše in podpiše. Toliko osebno. Politično pa malo več. Če bi bilo tisto, kar je govoril o meni, res, bi to prav nič ne brigalo ne njega, ne socialiste v Mežiški dolini, ker bi ne bil nihče oškodovan na tistem, kar je prispeval. To so čisto osebne zadeve, ki se tičejo res samo oseb. G. Vrhunec se je dovolj nagovoril, da je »Napreju« preveč osebno, čeprav ni bil nikdar, ker takih osebnosti v »Napreju« nismo nikdar obravnavali. Če smo pisali o osebah, smo žigosali samo take grehe, ki škodujejo javnosti. Javnosti n. pr. zelo škoduje, če se g. Vrhunec kot član načelstva proletarskega konsumna štuli med socialiste in kandidira na socialistični listi, denar pa, ki ga je dobil v lepi službi od proletariata, daje na razpolago tistim, ki delajo proti socialistični listi. Tako se podkopava pri proletarcih vera v poštenje in to smo morali v »Napreju« povedati, čeprav brez imen, ker je bilo takih grešnikov v konsumu več. Dalje je pa tako govorjenje še posebno umazano, če ga govori tisti g. Vrhunec, ki je bil moj osebni dober znanec in bi mi bil vse nešteto krat v obraz lahko povedal. Pa takrat ni bilo treba, saj je bil tudi on takrat naš, pa še prav posebno naš, ne samo za progresivni davek (ki ga ne mara več, odkar je sam sit) ampak tudi proti vodstvu konsumna, še celo mezdno gibanje je vodil! Izpremenil se je šele, ko je postal tudi on član načelstva. Taka stvar ni samo osebna, ker se ne tiče samo ene osebe, ampak je javna, in se tiči vseh tistih, ki s svojim delom in denarjem konsum vzdržujejo in so oškodovani na tistem, kar so prispevali. Namesto da bi se pobrigal, da se v konsumu odstranijo napake, je začel sovražiti tistega, ki je na te napake pokazal, in ker mu drugače ne more do živega, ga upa uničiti z lažmi o njegovem zasebnem življenju. Fui! Ker je pa ta gospod ob isti priliki izjavil, da bo konsum vendarle vložil tožbo proti »Napreju«, mu nadaljno lekcijo za danes še odpustim. Morebiti se vendarle poboljša; vsekakor je dobro znamenje, da so postali gospodje toliko občutljivi, da se ne dajo več nego leto dni pod rebra suvati, čeprav jim zelo smrdi. — Križeva pot gospoda Prepehluha. Bernot.

d Pašiću v zelu nemaren del telesa, ki se po navadi piše z eno črko in dvema pikicama, so zlezli klerikalci. To so zadnjič povedali Lemeževci v »Glasu svobode«. Mi smo to lezenje, takrat ko se je godilo, zelo natančno opazovali. In smo pri tem opazili, da so klerikalci Pašiću, komunci pa klerikalcem lezli v itd. In še danes tičijo napol notri. Kdor ne verjame, pa si naj gre Lemeža in še celo vrstico njegovih zvestih pogledat v klerikalni ljubljanski občinski svet.

d Mariborsko in ptujsko Orjuno je oblast razpustila. Na, hudiča, baš sta nas začeli zabavati, pa ju je že konec!

d Da bi se tombolske in loterijske igre čimbolje nadzirale in omejile izključno na potrebe humanih društev, je kmetijsko ministrstvo izdalo sledečo naredbo: 1. Vse finančne in policijske oblasti v naši državi imajo dolžnost, da najstrožje zabranjujejo po vseh krajih, lokalih, kopališčih itd. prirejanje tistih loterij in tombol, katere se vrše brez njegovega dovoljenja. 2. Vsak slučaj nedovoljene igranja je naznaniti ministrstvu, ki bo postopalo po zakonu o ustanovitvi drž. razredne loterije, toč. 3. 3. Nobene prošnje za prireditve loterije ali tombole ne bo ministrstvo upoštevalo brez izjave političnih ali policijskih oblasti, da bodo skromni dobički porabljeni izključno za humane cilje in da bi brez teh prireditev ne bilo možno zbrati potrebna sredstva za pomoč. Na ta razglas se opozarjajo vsa društva. Vse prošnje za prirejanje tombol, loterij in srečelovov naj vlagajo izključno potom okrajnih glavarstev (v Ljubljani potom policijskega ravnateljstva). Vloge morajo biti zadostno kolkovane (13 Din) in vložene najmanj mesec dni pred dnevom prireditve. V prošnji je točno navesti dan in namen prireditve, število tablic (srečk) in ceno za komad.

Širite proletarski tisk!

d Popravek. V »Ljudskem glasu« števil 21. z dne 24. maja naj se na strani 3. namesto »v Oplotnici nabrano dne 1. maja za žrtve na Zaloški cesti Din 80« glasi pravilno »Din 42« in Ribnica na Pohorju Din 80, skupaj Din 122».

Delavci! Kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Trzice, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in deželo Ljubljana, Breg 20.

Celje.

c Diskusijski večer ta teden zaradi praznika odpade. Prihodnji četrtek!

Iz stranke.

s Ženska organizacija SSJ in KDZ se je ustanovila v nedeljo 27. maja v Črni. Pristopilo je takoj 26 članic. V odbor so bile izvoljene sledeče sodruge: za predsednico Ana Grabnerjeva, namestnica Ana Srebotnikova, za tajnico in blagajničarko Julka Kozamurnikova, namestnici Marija Kozamurnikova in Lenka Ipavčeva. Za odbornice pa Ana Bloderjeva, Marija Peruševa, Fanika Dolinškova, Veronika Kokaljeva, Antonija Kranjčeva, Marija Štefanova, Elizabeta Mavričeva, Marija Zmerzlikarjeva in Marija Mežarnikova. Veseli nas, da se tudi ženske v Sloveniji začenejo brigati za politično življenje. Novi organizaciji želimo mnogo uspeha. V splošnem pa ne odobravamo posebnih ženskih organizacij. Socialistični program štiti vse proletarce, ki si služijo svoj kruh z delom brez razlike narodnosti, vere, starosti i. t. d. pa tudi brez razlike spola, zato je omogočeno sodelovanje žensk v vsaki socialistični organizaciji. Da se je v Črni ustanovila posebna ženska organizacija, to ni nič hudega, ker ima črnska politična organizacija malo manj nego 200 članov in bi se morala torej potem po pravilniku deliti. V drugih krajih pa, kjer so manjše organizacije, pa naj se ne ustanavljajo posebne ženske organizacije, temveč naj vsaka proletarka, ki je spoznala, da je tudi ona poklicana k sodelovanju za zboljšanje sedanjih krivičnih razmer, ki tepejo njo ravno tako ali pa še bolj nego njenega očeta, brata, sina ali moža, vsaka taka proletarka naj pristopi v politično organizacijo SSJ in KDZ in naj z ostalimi člani sodeluje, naj se izobražuje in dela, da bo uspeh čimprej dosežen. Ko bodo žene v Črni nekaj časa sodelovale, bodo gotovo kmalu spoznale, da je boljše delitev po krajih nego po spolu.

s Neka organizacija se pritožuje, da obračun, ki ga je poslala, še ni bil objavljen. Obračuna patajništvo ne more objaviti, ker ga še ni prejelo. Poslan je bil s. Korenu, ta je pa odsoten (na kongresu v Hamburgu) in se vrne šele tle dni.

s Nakaznice — položnice — dopisi. Zadnje čase se čisto dogaja, da pošiljajo naročniki svojo naročnino po nakaznici. Ker je to predrago, opozarjamo vse naročnike, naj pošiljajo svoje prispevke še dalje po položnici ček. račun št. 11.959. Četudi smo se preselili, je naš čekovni račun v prometu in dobivamo vsa obvestila v Celje. Zato prihranite si nepotrebne izdatke in pošiljajte svoje prispevke za »Naprej«, »Ljudski glas«, »Majski list«, »Koledar« itd. samo po položnici št. 11.959. Vse dopise pa naslavlajte sledeče: »Naprej« Celje.

s Za april je obračunala še sledeča organizacija, 18. Tacen 16; zadnji izkaz 886 članov, zdaj skupaj 902 člana.

Tiskovni sklad.

Zadnji izkaz	Din 10.841'50
Ivan Polak, Trbovlje,	» 10—
Ivan Zaveršnik, Trbovlje,	» 10—
Josip Panc, Trbovlje,	» 2—

skupaj Din 10.863'50

s Za potne stroške našega delegata v Hamburg:

zadnji izkaz	Din 2.621'50
rudarji v Mežici	» 100—
Ivan Hauptman	» 5—

skupaj Din 2.726'50

Izmed že zadnjih navedenih 200 Din od brežliškega okrožja izkazuje mo danes sledeče: Potom krajevne organizacije SSJ in KDZ v Sevnici so darovali: Ana Seliškova 20 Din, Franc Vidic 3, Ciril Ruina 5, Edvard Colner 4, Ivan Uran 3, Franc Schmidt 3, N.

Jazbinšek 1'50, Gašpar Lipovšek 1, Anton Dolinšek 1'4'50, Anton Dolinšek II. 1, Horvat 1, Ivan Pompe 1, Matija Selič 1, Matevž Kombuk 1, N. Marn 1, N. Kumples 3, Margun 1, Anton Kosterc 1, Jože Kranjc 10, Ivan Planinšek 4, Anton Mlinarič 5, Ivan Kranjc 1, Franc Jazbec 1 in Martin Kranjc 1, skupaj 78— Din.

s Štore. V soboto 2. junija ob 6. uri zvečer, bo v Štorah pri Sikošku predavanje, po predavanju pa diskusija. Sodrug, pridite polnoštevilno in privedite tudi druge s seboj. Tudi žene.

s Črna. Novi odbor kraj. org. SSJ, ki je bil izvoljen na občnem zboru 13. t. m., je sledeči: Predsednik Franc Štern, rudn. strojnik, Žerjav; namestnik: Anton Polajner, rudar, Helena; tajnik in blagajnik: Andrej Brumen, Črna; namestnik: Franc Ozimic, poslovodja, Črna; odborniki, obenem podblagajniki: Matevž Krajnc, Silvester Vizjak, Filip Grabner, Aleš Košutnik, Franc Terbovc, Filip Srotič, Filip Mlinar, Simon Lesjak; revizorji: Stefan Pernuš, Franc Šek, Franc Coklin.

Vestnik »Svobode«.

v Sv. Lovrenc na Pohorju. V soboto ob 6. zvečer, esperantski pouk.

v »Svoboda« Vrhnik. Odhod nekaterih odbornikov z Vrhnik je prisilil odbor, sklicati za 6. maj izredni občni zbor, na katerem se je izvolil sledeči odbor: Vencel Malavašič dimnikar; Mici Jeršinovec, zas.; Franc Mlinar, delavec; Jože Nagode, sedlarski pomočnik; Franc Gorjanc, delavec; Viktor Osenk, delavec; Franc Langof, knjigovodja; Marija Dormiš, delavka; Miha Šušterič, usnjarski pomočnik; — za namestnike pa: Petrič Gustel mlajši, žagar; Karol Završnik, delavec; Valentin Mušet, uradnik okrožnega urada za zavarovanje delavcev. — V zletni odbor za olimpijado v Mariboru sledeči sodrug: Herman Delpin, vodja okrožnega urada za zavarovanje delavcev; Franc Raft, delavec in Franc Prek, usnjarski pomočnik. Za upravniške sklada za nabavo društvenega praporja sodrug: Matevž Bradeška, Jaka Peternel, Franc Prek. — Podružnica je priredila 13. maja izlet v gozdno dolino Lenarščico, ki ostane vsem izletnikom v spominu. 10. junija priredi v zvezi s podružnico v Borovnici gozdni izlet v »pekel« nad Borovnico, jako romantično dolino z vodopadi. Vse v okolici Ljubljane se nahajajoče podružnice vabimo k udeležitvi v svrhu medsebojnega spoznavanja. Natančen spored sledi. Glede polovične vožnje obrnejo se naj na »Svobodino« centralo. — 17. junija priredi podružnica vrtno veselico v gostilni pri »Jurci« na Vrhnik; pri veselici nastop t. l. o. v. a. d. n. e. g. a. o. d. s. e. k. a. Svobode Šiška-Ljubljana; sodeluje godba Svobode v Šiški. Polovično vožnjo priskrbi pri pravčasni prijavi centrala Svobode v Ljubljani, Židovska ulica št. 1 I. nadstr.

Dopisi.

Črna pri Prevaljah. (Odgovor »Slovincu«.) Božjim namestnikom in njihovim backom vera prepoveduje lagati, vendar pa sta laž in denuncijantstvo danes njih prvo opravilo. Takoj ko se zlaže, ima ta dična družba sveto dolžnost, da gre k spovedi, potem pa zopet naprej blati poštene ljudi, da bi jih tako umazala, kakor je sama. Dne 27. t. m. blatijo v »Slovincu« na ostuden način enega izmed naših občinskih svetovalcev. Očitajo mu, da je nemčur, da se je pred štirimi leti udeležil ropanja v farovžu in Krulčevi gostilni in da je pri zadnjih volitvah volil nemško listo. — Sedaj šele vidimo, kako vas boli, da ste imeli na dan občinskih volitev možnarje zastoni pripravljene, ki ste jih morali zopet lepo spraviti, ker ste tako sijajno pogoreli! Vemo sedaj tudi, da ste baš vi, črne sukne in vaši podrepaniki, denuncirali 1. 1919. naše ljudi, češ, da so streljali na naše vojake ter ste prikrbeli nedolžnim ljudem preganjanje in preiskovanje v temnicah in pretepanje po nahujskani druhal. Čudimo se samo, da niste uniformirani orožniki! Zato pa imate tudi toliko denarja, da ste dan na dan pijani. In se celo zgodi, da nesa božji mazi-ljenc pijan boga k bolniku. — Pričakujemo, da se boste nekoč spozabili in naznanili sobratu v črni sukni radi prestopkov, ki so povzročili njegovo premestitev v Črno. Razumete?

Kar ima človek v srcu, to ima tudi na jeziku. Tako je tudi z vašim »šlagerjem« o socialističnih izdajcih in nemčurjih. Vaš kandidat na občinski listi je bil 18. marca — varuh nemške škrinjice! Volili so vas pa pri obč. volitvah nemčurji in Sokoli in druga taka baža. Verjamemo vam prav radi, da bi vam bilo po volji, da bi volili delavci vsaj Nemce, če že vas ne. Pa niti vaš najnovejši svetnik (po »Domoljubu«) papež Pij vam ne bo pomagal, čeprav se gode očitni čudeži v Črni, kadar ga preveč kličete. Poskrbite pa morda lahko, da bosta proglašena za svetnika en Nemec in en Sokol iz Črne, ker sta bila na kandidadni listi vaše svete ljudske stranke v Črni. — Prihodnjič bomo pisali še natančneje in navedli bomo tudi vsa imena.

Šoštanj. Preteklo soboto 26./V. se je vršilo člansko zborovanje konsumnega društva, na katero sem slučajno prišel; ker pa nisem član, se tudi nisem oglašil k besedi. Poročal je g. Verhunc iz Ljubljane. Z njegovim govorom niso bili člani zadovoljni, posebno še zato, ker se je izrazil, da ne morejo inserirati v »Napreju«, češ, da je preveč socialističnih strank. Mi delavci vam samo to povemo, da je socialistična stranka samo ena in ta je naša, kdor se z nami ne strinja, ta naj gre svojo pot! Kdor je proti progressivnemu davku, ni socialist; mi zahtevamo, da vsak član pripozna strankina načela in strankin program. (V vednost konsumarjem!) Člani so vprašali g. V., če je to resnica, kar je »Naprej« pisal v zadnji števil. proti konsumu; odgovoril je, da je dotični člankar falot, čisto navaden falot, in da ga bo nadzorstvo tožilo in da bo urednik kaznovan. (V vednost uredništva). Izrazil se je proti nekemu sodruhu, da ni organiziran, na zborovanjih da je navzoč! Kakšno je to govorjenje. Sramota za človeka kakor je on, da si ne upa svoje barve pokazati! Nato ga vpraša članstvo, kako da ima konsum nastavljen, ki delajo proti socialističnem gibanju, razne sokolice itd. Odgovoril je, da ne morejo tega regulirati in da ni toliko socialistov komijev. To je laž! Vprašal bi g. konsumarje, ali je konsum socialistično gospodarsko društvo ali ne? Ali je delavsko, ali kapitalistično? Mislim pa, da je socialistično in da je tega društva dolžnost, da v prvi vrsti nastavlja prodajalce in prodajalke, v čisti SSJ, organizirane in da odstranijo tisti elementi, ki delajo proti organizaciji in če jih kdo vpraša, ali se dajo organizirati, pravijo da so sokoli. Lepo delajo! Na ta način vodijo naša gospodarska društva v propad, in to se mora popraviti, tako ne more iti naprej. In ker se je na zborovanju izrazil in za falota imel dotičnega, ki je pisal proti konsumu in se ni podpisal, se jaz kot zaveden socialist podpišem s polnim imenom Anton Koradej, l. r. (Op. ur.: Torej je g. V. govoril tudi v Šoštanju, ne samo v Črni! Pa še zgražal se je, kakor da ne bi vedel, kdo je pisal tiste članke! Člani načelstva Konsuma so pa davno pred objavo osebno slišali te očitke in tajnica je že davno obljubila, da bo vložena tožba, kadar pride to v javnost... Vsi vedo, kdo je pisal in tudi to, da se nikdar ne skriva, ker čuti odgovornost za to, kar piše. G. Vrhunc je pa za danes tudi nekaj podpisal! Dober tek! — Glede inseratov so na obč. zboru Konsuma drugače govorili. Ker so inserirali skoro po vseh časopisih, so izdali za inserate skoro 100.000 K; poročali so, da tega Konsum ne zdrži in tudi naše zavedne sodruge so s tem pridobile, da so glasovali, naj se inseriranje opusti, ker je predrago. Četrtilijona kron, danih za Kristanovske volitve brez sklepa, je pa Konsum lahko zdržal? Pa tudi tole: Kapitalistom plačuje Konsum vse, pa ne slabo, proletarci naj mu pa delajo zastoni. Bankam plačuje dva- in še večkrat toliko obresti kakor svojim članom, agentom plačuje vsak korak, proletarski »Naprej« naj mu pa dela reklamo zastoni! Čisto po kapitalističnem sistemu, ki misli, da so inserati »podpora«. Kdor hoče, da kupujejo proletarci pri njem, jim mora povedati, kje in kaj prodaja. V listu jim to najlažje pove — pa mislite, da bo list zastoni dajal dragi prostor? Ali naj delavci še dražje plačujejo »Naprej«, da se bo g. Kapitalist zastoni redil? Ali ni reklama v »Napreju« toliko vredna, kakor u. pr. delo g. V. Vrhunca?

Dramatična šola v Trbovljah.

Je to šola, v katero pohajajo diletantje, po večini člani vseh tu obstoječih dram. društev oz. odsekov. Namen šole, katero vodi Udruženje gledaliških igralcev v Ljubljani je predvsem izobraziti diletante ter s tem dramatične uprizoritve čimbolj približati umetniški višini. V tem pogledu nam je ta šola prinesla dosedaj že prav lepih uspehov. Tako dobro naštudirana in igrana, kakor je bila nje prva uprizoritev, klasična Molièrova komedija »Namišljeni bolnik«, ni bila še nobena igra tuk. diletantov kateregabisodi odseka. Seveda gre za ta uspeh največja zasluga vodstvu šole in predavateljem, predvsem g.-u Šestu, g.-u Drenovcu in gospe Juvanovi. — Tudi druga uprizoritev (Medvedova drama »Za staro pravdo«) je dobro uspela. Lahko si tudi pri tej igri opazil znaten napredek. Kot zaključek letošnjega tečaja dram. šole se je tokrat naštudirala zopet klasična komedija Gogoljeva »Ženitev«. Sem pa mnenja, da se je s tem vseeno napravil prevelik skok naprej. Kajti ruska komedija je vse nekaj drugega, nego so komedije drugih evropskih narodov. Pri ruski komediji je treba nastopajočim diletantom dokaj rutine, da dobro karakterizirajo brezmejno neumnost, plahost in komičnost tipov ruskega malomeščanstva. Le če so zmogni te karakterizacije jim je zagotovljen uspeh in občinstvo se bo nazabavalo in nakrohotalo do sita. — K sobotni in nedeljski uprizoritvi »Ženitve« bi omenil, da je igra vzlic vsemu zelo dobro uspela in da so bili posamezni momenti na odr. zelo posrečeni. Da igra še ni bila popolna in ni nudila občinstvu v polni meri tega, kar lahko nudi, je razumljivo in od diletantov take popolnosti tudi ne moremo zahtevati. Prav posrečen tip ruskega eksekutarja je podal Korinšek

A. L.:

Zaplotnikov Francelj v službah Sherlocka Holmesa.

(Prosto po Hugonu Vavrisu.)

Nekaj posebnega je katalonski narod. Prebiva na krasnem delu pirenejskega polotoka, ki slovi zaradi velikih prirodnih bogastev in ugodnih pogojev za trgovino in obrt. Nekoč je bil to narod junakov. Pred davnimi časi so vodili dolgotrajne vojne, cela južna Evropa se je tresla pred njihovim imenom. Tedaj so sloveli po vedah, po svoji literaturi in umetnosti, v njihovi pokrajini je vzrasla prva univerza. Za svobodo svojega naroda, za svobodo vesti so se se tepli kot levi s belo Evropo. Toda njihove vrste so se brzo razcepile, zakaj pri vseh svojih dobrih lastnostih so bili prepirljivi, zavidljivi, brez smisla za disciplino in razumen red v državi. Sovražniki so od vseh strani pritiskali nanje, krvave vojne so pobile prebivalstvo in upropastile prej tako bogato zemljo. Zgubili so svojo politično samostojnost, a od te dobe zaznamujemo njihovo pro-

padanje. Kastilci, njihovi sovražniki, dobivajo moč, katalonski narod pa jim je podložen. Učenjaki, pesniki in umetniki pozabljajo na svojo govorico, zgodovinarji se začenejo sprijaznjevati z mislijo, da njihov narod zgine v pritoku kastilskem. V naučnem besednjaku, zv. XV., str. 55., beremo: »... padla je ne samo svoboda, temveč tudi literatura in jezik katalonski; katalonščina je bila izrinjena iz javnega življenja ter potisnjena za domače ognjišče. Že sto let dremlje katalonska literatura pod razvalinami; najboljši rodoljubi pišejo kastilski jezik...«

Toda prišel je narodni preporod. Na začetku minulega stoletja postajajo Katalonci zopet politično in gospodarsko močnejši, njihova literatura slavi vstajenje. Franc Balaguera, voditelj narodnostne smeri, žurnalist in politični pesnik začneja boj proti kastilskemu centralizmu, proti reakciji, boj za samostojnost in enakopravnost Katalonije v mejah enotne španske države. O vsem tem piše zgodovina prav obširno.

(Konec prihodnjič.)

kot Jajčnik. Njemu bi priporočal, da vadi svoj glas, da mu bo lažje izraziti razna razpoloženja. Prav dobro masko si je izbral Odlazk kot Kočkarjev, vendar je pa njegova uloga radi nepopolnega naštudiranja zelo trpela in tudi uprizoritev sama. Dialogi, ki bi jih moral kar najhitreje govoriti, so se mu zastavljali. To je tudi glavni vzrok, da ni igral z onim temperamentom, kakor bi moral, in da so nekatere scene bile celo mučne za občinstvo. Terzan v vlogi Podkoljossina je bil v celoti dober; njemu bi svetoval, da se odvadi preveč uporabljati tukajšnjo domačo govorico in da se v prihodnje drži bolj originala. Gdč. Bergerjeva kot Tekla je bila najboljša med vsemi; njej bi isto svetoval, kar preje Korinšek. Polovič, Podkoljossinov sluga, bi moral biti še bolj zaspán, len, bolj mehak. Zelo nenaravno in ponesrečeno je bila maskirana gdč. Pleskovičeva. Bela polt, mladostna,

ređa lica, žive oči, z edino gubo krog usten in sive lase. To se seveda ne more skladati. Da je imela mesto dolgega volnenega krila in visoko zapete staromodne bluže kakšno večerno obleko, bi bila bolj podobna zapeljivi dvorjanki, nego pa stari ruski malo-meščanski gospe. Dolancu bi svetoval, da prav pogosto prihaja na deske v manjših ulogah, da se s tem privadi odru, da mu bodo geste lažje, mehke in neprisiljene, ter da mu postane korak prožen. Repovž je bil dober. On kaže mnogo talenta in smemo pričakovati, da bo v bodoče tudi glavne vloge dobro rešil. Gdč. Groharjeva je bila prav dobra v ulogi neveste. Zelo posrečena je bila njena toaleta, kar se na diletantskih odrih redko opaža. Njo bi opozoril na to, da je časovna razdalja na odru nekaj drugega nego v življenju in da mora stvari, ki jih dela na odru ali piše, vse hitreje izvršiti nego navadno v življenju. Istotako

mora biti na odru vedno nekoliko glasnejša nego običajno, četudi govori sama s seboj. Tako igralci. Nasvetoval bi še, da se pri vsaki uprizoritvi nastavi za kulise dober inšpicient, da se v bodoče ne bo zgodilo, da stopi nepravda oseba na oder; nadalje tudi to, da se pri vratih, oknih in vseh kulisnih odprtinah na odru postavijo v ozadje še druge kulise, da ne bo pri odpiranju vrat občinstvo opazilo v neredu razmetane odrske opreme. Sicer se je pa publika prav dobro zabavala in s tem so diletantje z uprizoritvijo itak veliko dosegli. C. K. T.

Gospodarstvo.

— Doslej še ne oddane obveznice predvojnih posojil bivše Avstro-Ogrske naj se pošljejo neposredno generalni direkciji državnih dolgov v Beogradu.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

C. K. T.: Kar piši! Še prašati ni bilo treba. Samo od tvoje prikladnosti je vsa stvar odvisna. Glede dopisa toliko: Pri kritikah ni dovolj, če rečeš temu, da je dober in onemu, da je slabši, in tretjemu, da je najboljši. Kritike niso klasifikacije. Istotako je treba poseči še globlje nego do samih toalet in kulis. Globlje poideš s časom, če boš veliko premišljeval o vsem, ne samo o dramatični umetnosti. Morda se ti bo na prvi pogled čudno zdelo, da je treba vedeti še kaj drugega, pa je vendar tako. Predvsem si mora človek ustvariti v podrobnosti izdelan svetovni nazor, ker le s stališča takega nazora moreš objeti posameznosti. Pozdravi!

Izdajatelj: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ)
Odgovorni urednik: Franjo Koren.
Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

Dežnikarna Jos. Vranjek

Kralja Petra cesta 25. CELJE Bivša Graška ul.
priporoča svojo bogato zalogo **dežnikov** domačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in izvršuje vsa popravila točno in solidno. 2-1

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 3
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE
PLAKATE IN VABILA ZA SHODE IN VESELICE

Letne zaključke

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV,
KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA

LITOGRAFIJA

+ Ženske, +

ki so modre, se ne boje več, temveč se obvarujejo z mojim mnogokrat preizkušenim obvarovalnim aparatom.

V posebnih slučajih

zahtevajo žene takoj moje vedno zanesljivo učinkujoče, popolnoma neškodljivo **specielno sredstvo.**

Vprašajte pod Dr. 5. Priložite znesek za znamko za odgovor. — Pošiljka se vrši strogo diskretno po

El. Bock, Wien VI, Gumpendorferstr. 109/14.

Naročajte dnevnik „NAPREJ“ in tednik „LJUDSKI GLAS“!

V službo sprejme večja tovarna samekega, treznega in zanesljivega, **elektrikarja,**

izkušenega ključavničarja ali mehanika, ki ima **oblastno** potrjeno zmogljivost nadziranja elektr. naprave visoke napetosti, se razume izvršno na njé vod in naprave razsvetljave, dalje na popravila elektr. motorjev ter na izvišitev visokih instalacij. Po preizkušnji je služba trajna in plača dobra. Pismenim ponudbam je priložiti pre-pise spričeval ter natanko navesti dosedanje službovanje. Istotako zahtevke glede plače. Ponudbe je vpslati pod „Tovarna 777“, Maribor, poštneležeče, glavna pošta.

Nepremočljive
dežne plašče
za dame in gospode
priporoča **tvrdka**
A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

„Pri nizki ceni“

Ign. Žargi, Ljubljana Sv. Petra cesta 3.

nudi cenjenim odjemalcem

veliko izbiro potrebščin za šivilje in krojače. — Damsko, moško, otroško perilo. — Najnovejše bluže v etaminu. — Površne jopice, volnene in modne jum-perje. — Nogavice, rokavice, majce, kratke nogavice. — Svilene in pletene samoveznice itd. po priznani najnižjih cenah. — Na debelo in drobno!

Nakupovalna zadruga

r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonialno špecerijsko blago, spirituozne, mast, slanina, mesni izdelki.

Uvoz!

Izvoz!

Telefon št. 366. Brzojavni naslov: Nakupovalna Ljubljana. Čekovni račun šte. 10.473.

Na debelo!

Na drobno!

Manufakturno blago
po ugodnih cenah

pri tvrdki IVAN KOS, CELJE
Prešernova ulica 17.

1-3

Alojz Pugmeister krojač

Dečkov trg 4. CELJE Dečkov trg 4.

Izdeluje vsa v krojaško stroko spadajoča dela, obleke po meri in najnovejšem kroju. V zalogi imam vedno izgotovljene obleke za moške in dečke. Zaloga izvrstnega blaga za obleke.

Cene zmerne!

Stalnim odjemalcem proti garanciji na obroke.

OBJAVA.

Čast nam je obvestiti slavno občinstvo, da smo uredili v svoji tvornici posebni oddelek za

rezbarstvo in strugarstvo lesa.

Proizvajamo vse vrste tipk za zvonove, podložne deščice, držala (Hefte in Griffe) za vsakršno industrijo, kakor tudi vse fasonirane predmete za mizarje in industrije, lesene svetiljke, stružene in rezane. — Opremljeni smo z vsemi najmodernejšimi stroji ter smo zmožni izvršiti vsako naročilo brzo in kulantno. — Obenem priporočamo svoje bogato opremljeno skladišče električnih lestencev, nočnih svetilk in vseh drugih elektrotehničnih potrebščin. — Lastno izdelovanje električnih baterij in žepnih svetilk.

IVAN PASPA IN SINOVI

Poslovnica:
Bogovičeva ul. 9
Int. telefon 8-99.

ZAGREB

Tvornica:
Gunduličeva ul. 41
Telefon 7-25.

Žena v hiši gospodinji,
mož v gostilni prazni čaše...

Zakai?

Ker mu ne daš doma osvežujočega nadomestila. Skuhaj mu „Žiko“, z vročo ali mrzlo ga prikleneš na dom